

Caricatura de Lois Pereiro, orixinal de Antonio Palla.

LOIS PEREIRO

2011

17 de maio, Día das Letras Galegas

Aínda que a vida de Lois Pereiro aparece ligada á vila luguesa de Monforte de Lemos as súas orixes familiares sitúanse nas terras do Incio, na montaña de Lugo.

A familia paterna era de orixe máis humilde. Manuel, o avó, abriuse camiño como madeirista. Da súa unión con Pura Vila naceu un único fillo, Manuel, ao que mandaron a estudar Dereito a Madrid. Unha vez conseguido o título de avogado traballou unha tempada de pasante, aínda que rematou á fronte dun taller de cristalería en Monforte, no mesmo no que, anos máis tarde, traballaría o seu fillo Lois.

A familia materna proviña de Santa Cristina de Viso, Na vila luguesa do Incio, da chamada Casa Castelo, e era unha familia con máis solvencia económica.

Ambas as dúas familias coincidían nas festas e había entre eles unha boa relación, produto da cal foi o matrimonio, en 1955, de Manuel Sánchez e Inés Pereiro. O matrimonio tivo tres fillos, Xosé Manuel, Lois e Inés.

O torreón, en Monforte de Lemos.

Lois Pereiro, á dereita, co seu irmán Xosé Manuel, nunha foto do colexio dos Escolapios, en Monforte de Lemos.

Arquivo familiar Sánchez Pereiro

Luís Ángel Sánchez Pereiro naceu o 16 de febreiro de 1958, domingo de Entroido, en Monforte de Lemos. Os seus primeiros anos de vida pasaron entre Monforte, durante o curso escolar, e as aldeas dos avós en Reádigos e Santa Cristina no verán. En 1975, Lois, con dezasete anos, marchou a Madrid para estudar na universidade a carreira de Socioloxía.

Pouco durou esta primeira experiencia madrileña para Lois, pois antes de rematar o primeiro trimestre do curso escolar regresou a Monforte, poñéndose a traballar na cristalería de seu pai.

Un ano despois regresa a Madrid e matricúlase na Escola Oficial de Idiomas, onde estuda inglés, francés e alemán.

Son os anos da transición á democracia e Lois asiste a recitais, concertos, proxeccións na Filmoteca, viaxa por Gran Bretaña, Irlanda,... Esta segunda etapa madrileña vai rematar traxicamente. No ano 1981 intoxícase pola inxesta de aceite adulterado de colza e decide deixar Madrid e voltar definitivamente a Galicia.

Local onde se localizaba a cristalería na que traballou Lois á volta de Madrid.

En Valdeorras (Ourense), no verán de 1975.

Arquivo familiar Sánchez Pereiro

A participación de Lois Pereiro na revista *Loia*, onde publicará os seus primeiros poemas, prodúcese na súa segunda etapa madrileña, de volta do seu Monforte natal e cando decide estudar na Escola Oficial de Idiomas.

En Madrid coincide con outros universitarios galegos, Antón Patiño, Manuel Rivas, Menchu Lamas, Piedad Cabo, César Antonio Molina, Reimundo Patiño, Fermín Bouza...

Loia era unha revista editada en galego, nos primeiros anos da transición á democracia. Imprimíase con fotocopias, utilizando as máquinas da vía pública que funcionaban con moedas. Desta revista só se editaron catro números.

A experiencia remata cando voltan para Galicia, despois de rematar os seus estudos universitarios, Manuel Rivas e Xosé Manuel Pereiro.

Lois continúa un tempo máis na capital do estado ata que resulta intoxicado polo aceite de colza desnaturalizado.

A enfermidade aféctao, adelgaza, perde forza e comeza a adquirir unha forte rixidez corporal, así que decide voltar a Galicia.

Páxina interior da revista *Loia* co poema de Lois, «Señora posesa».

Lois, na súa casa madrileña.
Arquivo familiar Sánchez Pereiro

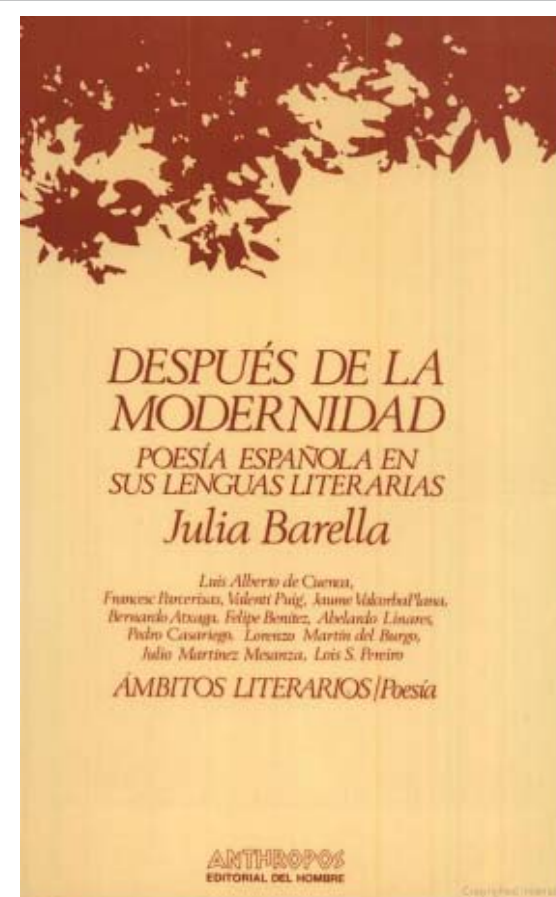
Estableceuse na Coruña, na casa do seu irmán Xosé Manuel, vivenda que compartirían coa súa irmá pequena, Inés.

Nesta época traballa esporadicamente en dobraxes e guións para a TVG e noutros programas audiovisuais experimentais.

A Agrupación Cultural O Facho, da Coruña, concédelle, o 19 de novembro de 1982, o primeiro premio do seu Concurso Nacional de Poesía. É o único premio literario que Lois vai conseguir ao longo da súa vida.

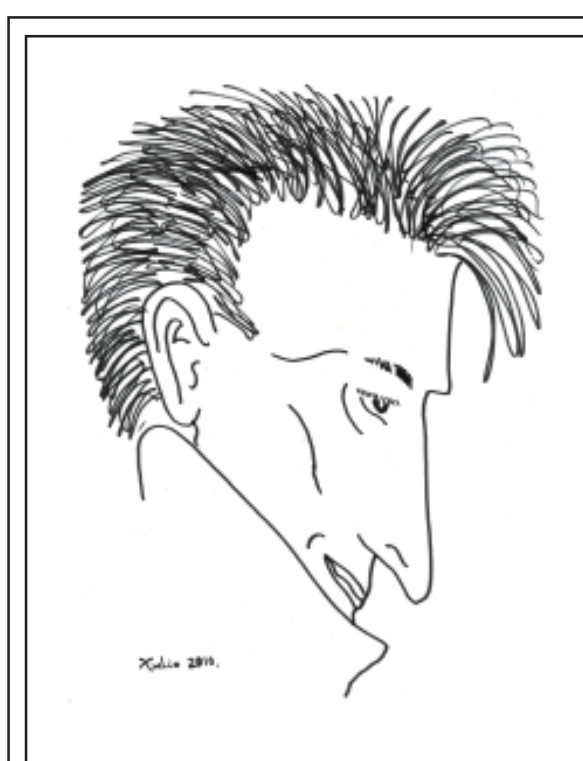
Nos anos 1984 e 1985 participa en dous libros colectivos, *De amor e desamor*, publicados por Edicións do Castro, de Sada.

A poesía de Pereiro aparece na antoloxía *Después de la modernidad*, de Julia Barella, publicada no 1987, e man a man con Bernardo Atxaga, Casariego e Luis Alberto de Cuenca.

Na antoloxía *Después de la modernidad* aparece a poesía de Lois, xunto coa de Atxaga, Casariego, Cuenca...

Arquivo familiar Sánchez Pereiro

Caricatura de Lois.
Arquivo Xulio Gallego

Na Universidade Internacional Menéndez Pelayo, en Santander, en agosto de 1986, realizouse un coloquio entre intelectuais, poetas e escritores baixo o título *Atlántico versus Mediterráneo*, no que participa Lois Pereiro, nun dos escasos actos públicos nos que participou, por mor do seu carácter reservado e non moi dado ás adscricións a grupos.

Nestas xornadas prodúcese o chamado desembarco das *Forzas atroces do noroeste*, onde unha chea de artistas galegos amosan a súa obra, con exposicións de arte de Lamazares, Leiro, Menchu Lamas e Manolo Paz; concertos cos Resentidos e Siniestro Total; a estrea da obra de Antón Reixa «*After-shave*»; unha mesa redonda na que intervéñen Pereiro xunto con Juan Cueto, Fermín Bouza, Manolo Romón, Antonio Colinas, Luis Racionero e José Manuel Costa; unha exposición de bandeiras galegas...

No acto inaugural das xornadas interprétase unha proposta para un novo himno galego, con música de Siniestro Total e baseado no poema «Galicia, gran carallo de sal», con letra dun poema de Manolo Romón.

Pazo da Magdalena, en Santander, sede da Universidade Internacional Menéndez Pelayo.

Poemas, 1981/1991 é o primeiro libro editado en solitario por Lois. Publícase en maio de 1992 e nel recóllense os poemas escritos nos dez anos que se recollen no título. O deseño gráfico é de Fausto C. Isorna e nesta edición destaca a súa sobriedade. Non aparece ningunha foto nin gráfico nas súas noventa e tres páxinas.

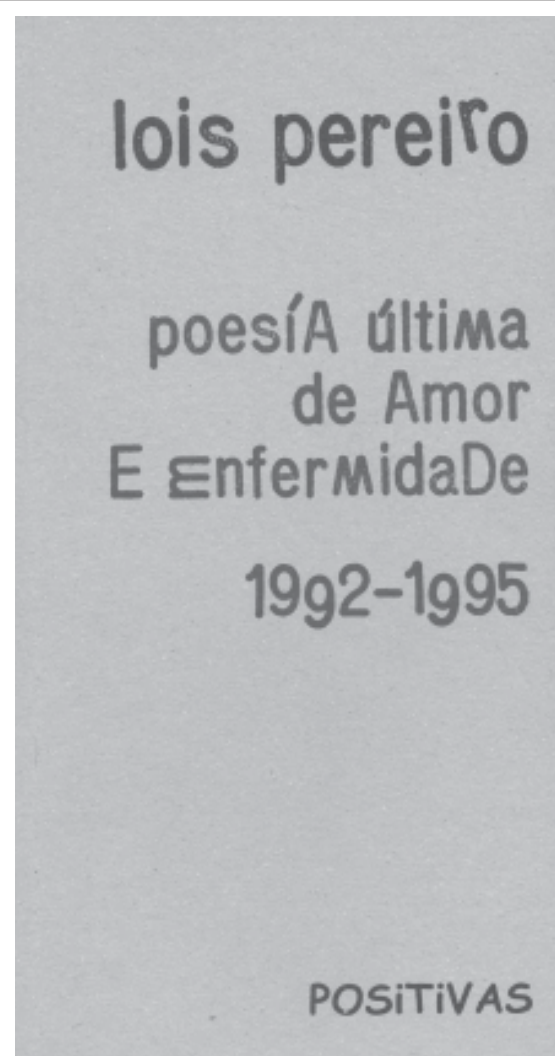
O seu segundo libro *Poesía última de amor e enfermidade, 1992-1995* recolle os poemas escritos nos seus últimos catro anos de vida.

Este libro ten unha estrutura cronolóxica, dividida en tres partes: a primeira, de 1992 a 1994, coincidindo cunha recaída que case o leva á morte; unha segunda parte adicada ao amor e ás gañas de aproveitar o tempo que se lle escapa das mans e, por último, a parte final, que é unha especie de sortilexio para fuxir da morte.

Ana Romaní define este libro como a historia dunha recuperación a través do amor e da palabra, a dun camiño de volta dende o inferno hacia a vida.

Coa súa irmá Inés, na Coruña
Arquivo familiar Sánchez Pereiro

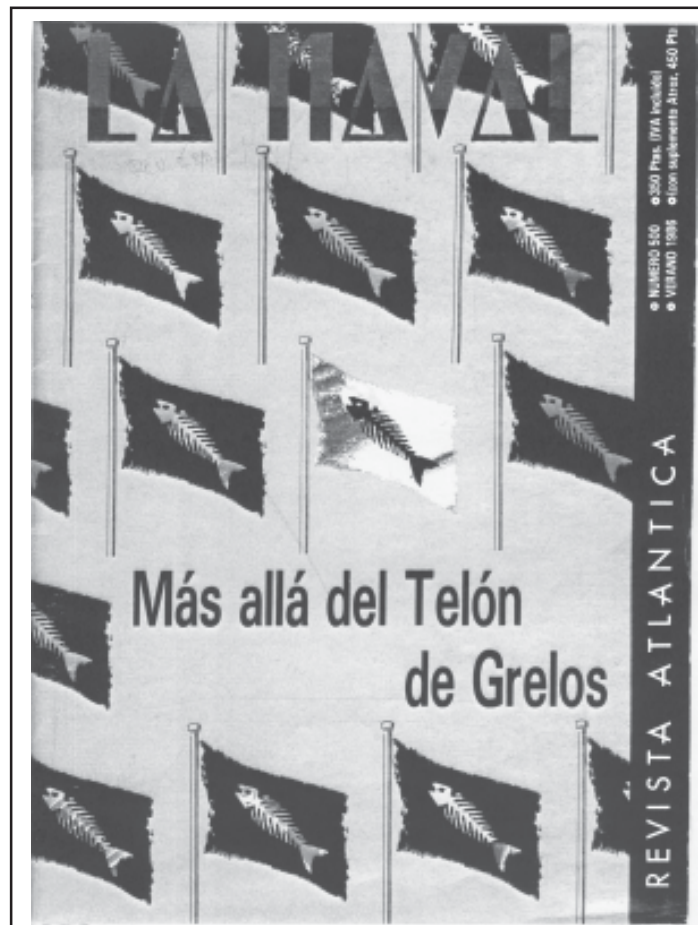

Poesía de amor e enfermidade, 1992-1995 foi o último libro editado en vida por Lois.

Da man de seu irmán e doutros compañeiros incorpórase, na Coruña, ao Consello de Redacción da revista *La Naval*, onde chega a publicar varios artigos: «*Thomas Bernhard, o móvil do suicidio*»; «*Ezra Pound*», «*O frío edificado*», «*Dandys eterómanos e infames: O vicio como luxo.*»

«*O vicio é coma un luxo para quen coñece os ósos do fracaso e o doce veneno do pesimismo, Duque de Freneuse ou Señor de Phocas, Lorrain, Barbey ou Villiers De L'île De Adam, bebendo éter entre morfinómanos de vicio nocturno e agulla de prata entre perfumos vellos, degustando esa «luxuria en collares» nos límites dos Imperios do Mal.*

Dexenerando sempre en decadencia, nomes propios de sabios esquecidos pola alquimia da súa literatura, tormentas interiores.»

Lois Pereiro participou na publicación de *La Naval*, revista editada na Coruña.

Ilustración do seu artigo «*Dandys eterómanos...*» da revista *La Naval*.

Lois colaborou tamén na revista *Luzes de Galiza*, coa publicación de poemas e o ensaio «*Modesta proposición para renunciar a facer xirar a roda hidráulica dunha cíclica historia universal da infamia*».

Esta revista estaba editada por Edicións do Castro e dirixida por Manuel Rivas, contando no seu Consello de Redacción con Lino Braxe, Antón Baamonde, Xosé Díaz, Miguel Anxo Murado, Xavier Seoane e Xulio Valcarcel.

Luzes de Galiza, revista da que Lois foi colaborador, adicoulle un número especial, o 28, por mor do seu pasamento.

No número 27 de *Luzes de Galiza*, publicouse o texto en prosa de Lois, «*Modesta proposición para renunciar...*».

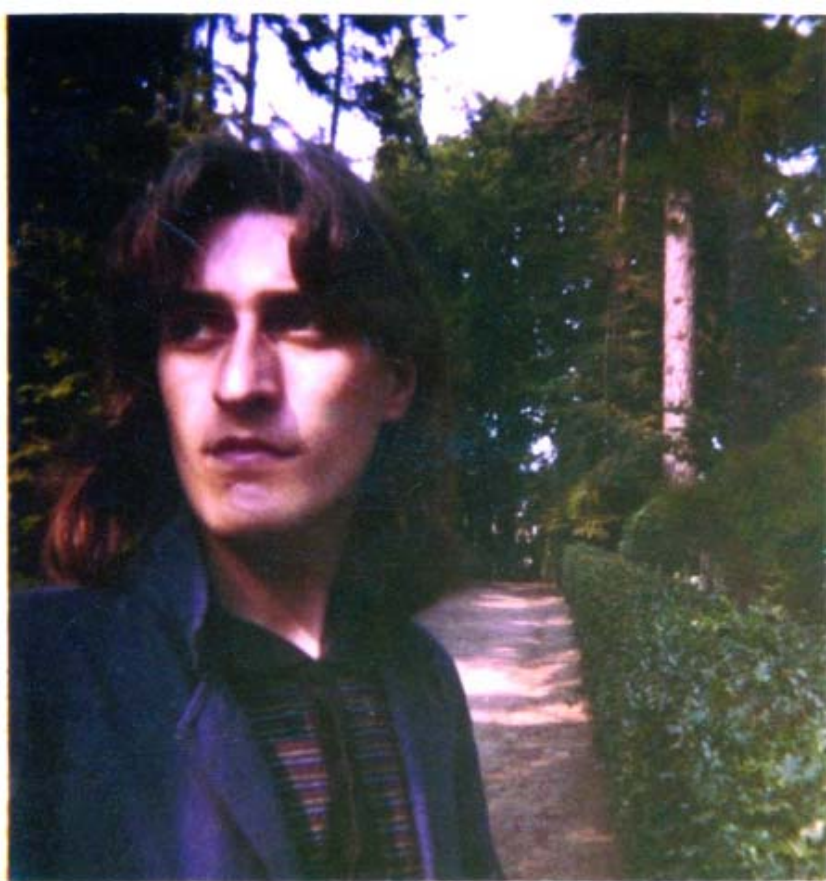
O coñecido como caso da «síndrome tóxica» non foi, nin máis nen menos, que unha intoxicación masiva producida polo desvío de varias partidas de aceite de colza para o consumo humano. Un aceite que estaba destinado exclusivamente a usos industriais.

Este envelenamento afectou a miles de persoas, sobre todo de Madrid e localidades próximas de Castela-A Mancha e Castela-León. Houbo un total de 650 falecidos e 20.000 persoas afectadas.

A intoxicación polo consumo de aceite de colza pasa por ser a maior traxedia sanitaria da España contemporánea.

Co paso do tempo foise descubriendo o fío común de todos os afectados, o consumo de aceite de colza. Retiráronse da circulación máis de catro millóns de litros de aceite adulterado e os trinta e sete aceiteiros acusados pola introducción no mercado alimentario deste aceite foron condenados, polo Tribunal Supremo, a penas de cadea e ao pago de indemnizacións millonarias ás vítimas e aos seus familiares.

Un 24 de maio de 1996, o mesmo día no que se facía pública a sentenza do «aceite de colza», falecía, no antigo hospital «Juan Canalejo» da Coruña, un dos afectados galegos do envelenamento masivo, o poeta Lois Pereiro.

Lois Pereiro, 1979

Arquivo familiar Sánchez Pereiro

Esta serie de poemas, agrupados baixo o título *Poemas para unha loia*, foron escritos por Pereiro na súa última adolescencia e apareceron publicados na revista Loia, editada en Madrid, entre os anos 1975 e 1978. É a súa obra póstuma e na portada, deseño de Perfecto A. Estévez, inclúese unha foto dos seus avós paternos, Pura Vila e Manuel Sánchez, con Manuel, o pai de Lois.

Tamén se inclúe nesta obra o ensaio titulado «*Modesta proposición para renunciar a facer xirar a roda hidráulica dunha cíclica historia universal*», que aparecera publicado no número 27 da revista *Luzes de Galicia*, en 1996, sendo a última publicación efectuada en vida de Lois.

Este volume está prologado por Manuel Rivas e inclúe unha breve xustificación do poeta Manuel María que explica de maneira moi sinxela e clara a poesía e a obra de Lois.

No libro póstumo *Poemas para unha loia* recóllense as poesías publicadas por Lois na revista *Loia*.

Lois co poeta Manuel María na presentación do seu libro *Poemas de amor e enfermidade*, en Lugo, 1996. Arquivo familiar Sánchez Pereiro

A néboa en Monforte fumadora de opio
é a nai de siluetas furtivas
e saúdo ó perigo que brilla
na face escura dos teus soños
a verquer nas veas a bágoa fatal.

E triste non dorme no fondo dos ollos
medrando no reflexo eterno
dos corpos afogados profecías
cando baño a navalla destas artes
no sangue doutro drama que se acolle
no refuxio da túa arte máis lene
coma unha man esférica que acepta.

«Eu son un deus sensual»
e cando cae o sol
fustrigo á beleza no mesmo cabalo.

Poemas, 1981/1991

O río Cabe ao seu paso baixo a ponte romana de Monforte de Lemos (Lugo)

O tren fura paisaxes coma un piollo
nos cabelos escuros de Escocia escurecida
mentres veñen as mans
do abrente alleo
abrindo as portas daquel día de setembro
cruzando o Mar do Norde cara ás illas
chegando a un Edinburgh en sombra estraña
baixándome do tren coa mente aberta.
¿Onde se deita a noite en Edinburgh?
¿á esquerda do castelo de carbón diamante
cun sol negro?

Poemas, 1981/1991

O castelo de Edinburg, en Escocia.

«*Bid adieu, adieu, adieu.*
Bid adieu to girlish days»
J. JOYCE
(«Chamber music», XI)

ABURRIDO

un olor a café
na indiferencia de Praga.
Prumas na cabeza, verde artificial.
Unha entrada excitante
para un xogo final de namorados.

Un tenor azul canta o turno da pasión cando
cae o único inocente.

Sobre o fondo exipcio
a testa ladeada, de perfil.

Lois nun café da cidade alemá de Heidelberg, en 1992.
Arquivo familiar Sánchez Pereiro